2026年5月8日 星期五
责 编:莫耐兴 一 审:李 冰 二 审:龙翔云 美 编:王 瑶
贵州民族报

布谷鸟的传说

Nes Bed Gul Bangf Ghab Nins Ghot

从前,在美丽的清水江畔,住着两个孤儿,哥哥叫保金,弟弟叫玖金,两兄弟过着清贫的日子。

保金对弟弟很是照顾,一有什么好吃的,都让给弟弟吃,有什么好穿的,都让弟弟穿,自己宁愿挨饿受冻。保金喜欢钓鱼,每当他钓到鱼回来,煮熟后总是把鱼身夹给弟弟吃,自己就吃鱼头。谁知不懂事的弟弟,却把哥哥的好心当成恶意。他见到哥哥每次都是吃鱼头,却总把鱼身夹给自己吃,于是他想:

“鱼头一定是很好吃的东西,哥哥的心肠不好,欺负我年纪小,所以把好吃的鱼头留给自己,一点也不让我尝尝……”

弟弟越想越生气,越觉得哥哥这样对待自己不公正,于是他就起了坏心思……

有一次,一连下了几天的大雨,本来清澈的河水变得浑浊,河里翻腾着黄色的巨浪。这一天,雨刚停,天空还是黑云密布,保金就带着弟弟去钓鱼。玖金望着汹涌澎湃的河水,心里盘算着……突然,他指着河的上游喊道:“哥哥呀,你快看,上面漂来什么东西?”

保金信以为真,走近河边朝上游看了又看,什么也没有看见。他说:“在哪里?在哪里?我怎么没有看见?”

哥哥的话还没有说完,弟弟就把哥哥推入河中。汹涌的水浪像猛虎似地张开了大嘴,“吞噬”了善良的哥哥。

顿时,天色更加昏暗了,电闪雷鸣,风如虎啸,雨如瓢泼,它们也在为这个无辜的哥哥鸣不平啊!

弟弟独自钓到鱼后,心里有说不出的高兴,他想:“从今以后,我也能吃上鱼头了。”

玖金急急忙忙地把鱼煮好,又急急忙忙地吃起鱼头,但是尝了之后,鱼头的味道不仅不鲜美,而且还全是骨头,哪里有鱼身好吃啊!这时,弟弟才明白,保金不是他所想象的坏人,而是一个非常善良的哥哥。玖金既后悔又难过。为了寻找哥哥,他日日夜夜在河岸悲痛地呼唤着:

“布啊!——布啊!”

可是,除了那日夜不停息的流水声外,哪里还听得见他哥哥的回答呢!

从此,弟弟就日日夜夜在江边痛

哭着。之后,他变成了一只小鸟,在河边飞来飞去,寻着那个被他害死的善良哥哥。小鸟总是那么悲痛地呼唤着:

“布啊!——布啊!”

后来,人们就根据小鸟的叫声给它起了个名字,叫做“布谷鸟”。

Dliel lax, hnangd hot niangb di-ot ghab but Eb Hniangb bangf ib laib vangl, niangb maix ob ob jid dax, daib but gol hot Bod Jenb,daib yut gol hot Jux Jenb, ob jid dax hx-at lins niox.

Bod Jenb diot hvib diot dail yut vut wat, jus maix gheix xid vut nongx bangf, sail dad baib dail yut nongx, jus maix gheix xid vut nangl bangf, seix dad baib dail yut nangl, nongf ghab jid hangd yongt gad jel seil, Bod Jenb dal hvib nent nail. ne-nx jus nent dot nail lol,ghax dad jox jid nail diot dail yut nongx, nenx nongf gik khob nail.Dail xid bub dail yut ax bub hfangb, dad dail bed bangf jox hvib nos jangx gid yangf mongl, nenx bongf dail bed lind lind sail dios nongx khob nail, ghax gheik jox jid nail diot nenx nongx, nenx nos hot:

“Laib khob nail ghed dios vut nongt bangf gid gongb.dail bed bangf jox hvib ax vut, gux wil ghab niangx hniut yut, ait nend dad vut nongx bangf khob nail diot nenx jus laib nongx,ib nenk seix ax baib wix nongx……”

Dail ut vel nos vel qit,hnangd dail bed ait nongd ait diot nenx jus deix ax zenx yenx,nenx ghax qid jox hvib gid yangf dax yangx……

Maix ib lind,dax jangx ob bib hnaib nongs hlieb, bend hxib bangf jox eb sail niel jul yangt, diongb eb hfaid dax dol ghab nas eb fangx dax. Hnaib id, jef gid dangf nongs, ghab waix dail dios sait waix gab ab, Bod Jenb ghax yangl dail yut mongl nent nail mongl yangx.Jux Jenb hek mais bub diub ngit diub eb, jox hvib nos bol niol…Gheik mais zat, nenx tut bil diot jox eb bangf yangd jes hmat hot: “Bed, mongx gangt git hxid,jox jes lal lol laib gheix xid?”

Bob Jenb hsent dios jus deix maix, hangb mongl vit ghab but eb mongt jox jes hxid jangx diangd hx-id, laib gheix xid seix ax bongf. nNenx hmat hot: “Niangb hangd deis? niangb hangd deis? wil ait deis ngit ax bongf?”

Dail bed bangf laib hveb ax bil hmat jul, dail yut ghax hvongd nenx mongl jox eb gid niangs mongl yangx.Dol ghab nas eb liek dail xed buk lot hlieb jus diel, hvuk dail bed mongl yangx.

Niangb diot hxot id,dol ghab waix vel ait vel zuk dax yangx,lif hob bet hob,jent xens xed gol, nongs hlieb nongs bal, nenx dol seix des dail das qit jul.

Daib ut nent dot nail diangd lol, khangd niangs ghangb hvib sail hmat ax jul,nenx nos hot: “Qend hnaib nongd dax mongl, wil seix dot nongx laib khob nail yangx.”Jux Jenb gat liat gat dif mongl nongx laib khob nail,ait nend jus dot non-gx yangx,hnaib laib khob nail bangf ax vut nongx,dail sail dios bod hson-gd,ait deis maix jox jid nail vut non-gx maf!Xangf id,dail yut jef bub, Bod Jenb jus deix ax dios nenx nos bangf dail naix yangf,sail dios ib dail naix vut hvib.Jux Jenb yud diangd hvib, yud xad niangb.Weid liaox vangs nenx zaid bed,nenx hnaib hnaib hmangt hmangt mongl ghab but eb gol dail bed hot:

“Bed af——bed af!”

Ait nend,hnangd jus jox eb lal bangf laib hveb,ait deis hnangd nenx zaid bed dab hveb?

Gangl xangf id dax mongl,daib yut jul hnait jul hmangt hmangt niangb ghab bud eb genx.Dangl ghangb, nenx hfaid jangx ib dail ghab daib nes,niangb ghab bud eb yangt mongl yangt lol, vangs nenx zaid dail bed vut hvib.Dail ghab daib nes hxat hvib geb lieb gol hot:

“Bed af——bed af!”

Dangl ghangb, naix not ghax des dail nes gol bangf laib hveb lol ait laib nangx bit, gol ait “nes bed gul”.

(选自《苗族民间故事选》
文:潘富平 译审:张成)

民间故事
汉文·苗文(中部方言)对照

长发妹白惹

Beix Biaeml Yais Beec Reex

陡高山有一道长长的瀑布,像一名女性躺在悬崖上把她又长又白的头发垂下山来一样,当地人称之为“白发水”。

这里流传着一个侗族故事——长发妹白惹。

很早以前,陡高山附近严重缺水,人们喝水种田都只能靠天降雨,不下雨就要去七里外的小河挑水,水比油还要珍贵。村里有个长发妹名叫白惹,头发黑黝黝的,一直长到脚后跟,她独自照顾瘫痪的母亲,每天挑水、割猪草,忙个不停。

有一天,白惹在悬崖的石壁上拔了一根萝卜,一股清泉立刻涌了出来,但是萝卜总会自动飞回去堵上洞口。这时山神出现,恶狠狠地警告她,不许把泉水的秘密告诉别人,否则就杀了她。

白惹善良又胆小,看着田地干裂、庄稼枯黄,乡亲们每天辛苦挑水,甚至有老人摔伤,她内心无比煎熬。她日渐憔悴,吃不下睡不着,乌黑的长发慢慢变得枯焦,最后竟全变成了白发。

最终,她再也无法忍受乡亲们受苦,不顾山神的威胁,把陡高山有泉水的消息告诉了全村人。大家跟着她爬上悬崖,砍碎萝卜,凿大泉眼,泉水哗哗地奔涌下山,乡亲们欢呼不已。

就在这时,山神刮起大风抓走了白惹,要罚她永远躺在悬崖上受泉水冲刷。白惹为了大家甘愿受罚,只请求回家安顿母亲和小猪,随后含泪走向陡高山。

半路上,一位绿衣老人从大榕树后走出,说要救她。老人凿了一个和白惹一模一样的石头人,又把她的白发扯下来放在石头人头上,让石头人代替她受罚。

神奇的是,石头人被放上悬崖后,白惹光秃秃的头上重新长出了黑黝黝的长发。泉水顺着石头人的白发垂流,成了奔流的“白发水”。

白惹望着陡高山上长长的“白发水”、山脚下绿油油的庄稼、田头地尾

高高兴兴的乡亲们和绿意盎然的大榕树,她甩着黑黝黝的长头发,一蹦一跳地回家了。

Gaos jenc sagl lis il jiuc nanh pangp pangp, eev duc nyenc miegs nunc nyaoh ul ganv bial deic biaeml gaos maoh yuh yais yuh bagx jah xaengp luih map il yangh. Nyenc dih wangp naih sint duc nanh naih weex naemx biaeml bagx.

Aox naih lis meix nyonc gaeml lebc luih daengl——beix biaeml yais Beec Reex.

Xic unv, gaos jenc sagl pangp naih yac mangv xedt xiut naemx, nyenc daol jil naemx laemp yav bens douh gas dogl bienl, menl meec dogl bienl laengx douh bail lagx nyal sedp liix liail jah dabs naemx, naemx bis yuc naengl juiv. Aox xaih lis duc beix biaeml yais, biaeml gaos naeml meeup meeup, xaengp aol weex touk xongs dinl, maoh ags bons neix maoh ids neip eis lis jah, maenl maenl dabs naemx、aol mal kuk, meec lis xic nup sav.

Il maenl, beix biaeml yais nyaoh ul ganv bial jah neel lis il naenl bagc, il diiuc naemx menv xadt laengx beeuv ugs daengl, danl bags meenh bens xonv bail deic bags menv biiv douv. Hap naih juis jenc ugs map, doiv maoh sags menl sags dih, eis saip deic aox naih beeuv memv jagc miil miic naih lebc dos keep, nuv lebc suh deic maoh sat deil.

Beix biaeml yais sais mas yuh bol uns, lis nuv daeml yav lingx sot、yangh xonh mant wangc, wagx jenl mix maenl dabs naemx deil hut, lis maenv nyenc laos naengl douh lenx douh begx, aox longc maoh jads nup yangh. Maoh maenl bix maenl souc, janl eis luih nunc eis nagp, bi-aeml naeml meeup yuc yabs jah dan-gv dangv biinv sot, lenx xedt biinv bagx eev nuil.

lenc, maoh yaens eis lis douv wagx xangh qigt kuip, eis yaot jus jenc yabl, deic gaos jenh pangp sagl lis naemx menv ledc dos daengc xaih nyenc. Wagx xangh jaemh maoh geeus qak ganv bial, deic bagc dadl luic lanh, siuv mags jemc menv, naemx menv dingh luih jenc pox pox, wagx xangh heemt gol eis sav.

Laengx nyaoh xic naih, juis jenc saoh lemc laox map deic beix biaeml yais sabp bail, yuh wedt maoh nunc nyaoh ul ganv bial jah douv naemx menv meemh kungp jugs maoh. Beix biaeml yais wil liaox donc xaih hangt douh naemx kungp juds, gods xangk bail yanc deic neix nyimp lagx kuk nganh paic lail, lenc suh naemx dal nas nees qamt bail gaos jenc pangp sagl.

Touk banv kuenp, lis mungx nyenc laox daens gus sup dah mangv lenc meix liemc xuh laox qamt ugs map, baov yuv juv maoh. Nyenc la-ox siuv lis duc nyenc bial nyimp beix biaeml yais il yangh, eengv deic biaeml bagx maoh neel luih map xebt dos gaos nyenc bial, songk ny-enc bial tiik maoh douh naemx kungp jugs.

nyaengc gaiv liogp, nyenc bial songk qak ganv bial lax, ul gaos onk beix biaeml yais yuh xunk lis oil oil biaeml yais naeml meeup guangl yuc daengl. Naemx menv suic bi-aeml bagx nyenc bial kuip luih, bi-inv kenp naemx biaeml bagx meemh kuip luih.

Beix biaeml yais unl nas nuv gaos jenc pangp sagl duc nanh nae-mx biaeml bagx pangp pangp jah, jaems gaos lis nuv dinl jenc yangh xonh sup debl debl, aox yav dinl dih nyenc daol gol nyeemh nyeemh, geel nyal meix laox liemc xuh sup singh singh. Maoh yinh biaeml yais naeml meeup yuc yabt jah, biiul qogp qogp xonv bail yanc.

(选自《古诗词名著与文学故事汇编》 翻译:梁艳糌 译审:潘永荣)

民间故事
汉文·侗文对照

文学欣赏

雷锋叔叔,你在哪里

꒰ꌦ ꌕꌨ ꌉꌉ,ꌦ ꌕꌨ ꌦ

沿着长长的小溪,
寻找雷锋的足迹。
雷锋叔叔,你在哪里,
你在哪里?

ꌦꌨ ꌕꌨ ꌦꌨ ꌉꌉ,
ꌕꌨ ꌦꌨ ꌦ ꌉꌉ。
ꌕꌨ ꌦꌨ ꌉꌉ,ꌦ ꌕꌨ ꌦ ꌉꌉ,
ꌦ ꌕꌨ ꌦ ꌉꌉ?

小溪说:
昨天,他曾路过这里,
抱着迷路的孩子,
冒着蒙蒙的细雨。
瞧,那泥泞路上的脚窝,
就是他留下的足迹。

ꌉꌨ ꌉꌉ:
ꌉꌨ,ꌦꌨ ꌕꌨ ꌉꌉ,
ꌦꌨ ꌉꌨ ꌉꌉ ꌉꌨ ꌕꌨ ꌦꌨ,
ꌉꌨ ꌕꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌦ ꌕꌨ。
ꌉꌨ,ꌕꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌦ ꌕꌨ ꌦꌨ,
ꌦꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌉꌨ ꌦ ꌕꌨ ꌦꌨ。

顺着弯弯的小路,
寻找雷锋的足迹。
雷锋叔叔,你在哪里,
你在哪里?

ꌦꌨ ꌕꌨ ꌦꌨ ꌉꌉ ꌕꌨ ꌕꌨ,
ꌕꌨ ꌦꌨ ꌦ ꌕꌨ ꌉꌉ。
ꌕꌨ ꌦꌨ ꌉꌉ,ꌦ ꌕꌨ ꌦ ꌉꌉ,
ꌦ ꌕꌨ ꌦ ꌉꌉ?

小路说:
昨天,他曾路过这里,
背着年迈的大娘,
踏着路上的荆棘。
瞧,那花瓣上晶莹的露珠,
就是他洒下的汗滴。

ꌉꌨ ꌕꌨ ꌉꌉ:
ꌉꌨ,ꌦꌨ ꌕꌨ ꌉꌉ,
ꌉꌨ ꌕꌨ ꌦꌨ ꌉꌨ ꌕꌨ ꌦꌨ,
ꌕꌨ ꌉꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌦ ꌉꌉ。
ꌉꌨ,ꌕꌨ ꌉꌨ ꌕꌨ ꌦꌨ ꌦ ꌕꌨ ꌦꌨ,
ꌦꌨ ꌕꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌦ ꌕꌨ ꌦꌨ。

乘着温暖的春风,
我们四处寻觅。
啊,终于找到了——
哪里需要献出爱心,
雷锋叔叔就出现在哪里。

ꌉꌨ ꌕꌨ ꌕꌨ ꌦꌨ ꌉꌉ,
ꌉꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌕꌨ ꌉꌉ。
ꌉꌨ,ꌕꌨ ꌉꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ——
ꌦ ꌕꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌉꌨ ꌕꌨ,
ꌦ ꌕꌨ ꌕꌨ ꌉꌨ ꌦꌨ ꌉꌉ。

(汉文·彝文对照 文:柯岩 翻译:陆微 译审:罗德显)

渔家傲·记梦

Yic Jah Ngaocn·Nyenh Yaenc Dianl

天接云涛连晓雾,星河欲转千帆舞。仿佛梦魂归帝所,闻天语,殷勤问我归何处。

我报路长嗟日暮,学诗谩有惊人句。九万里风鹏正举,风休住,蓬舟吹取三山去!

Hedp saemp munc mas daengl abs liunx, nyal menl bongc baoh weenh lol sunx.Il yangh yaenc dianl touk xeeuc menl. qingk wangc menl biaoc wah, kuanp sais haemk yaoc bail aox nup.

Yaoc yangl kuenp yais menl yuv dengv, beec wox qeeup ugs sih lail wap. Mogc suic lemc xids eev bens pangp, lemc diangs bix sav, deic lol sebc touk samp jul bail!

(汉文·侗文对照 文:李清照 翻译:王喆 译审:潘永荣)

勤学

Gangt Ngas Mongl Qeb Leix

学向勤中得,
萤窗万卷书。
三冬今足用,
谁笑腹空虚。

Gangt ngas mongl qeb leix,
Khangd dlongd dud diut gangx.
Bib hniut jef ghot nongx,
Dail xid diek hsab niox.

【汉文·苗文(中部方言)对照 文:汪洙 翻译:余涵熙 译审:张成】